

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

XVI. évfolyam 4. szám a Madárkórház Alapítvány havilapja 2021. április

1%

**Köszönjük a támogatásukat,
idén is számítunk önökre !**

- A kerítés két oldala
- Sasszabadítás
- Mentsük meg a fecskéinket!
- Kuvikok szabadon

Hívj, hogy repülhessen!



13600/17

ADJUKÖSSZE.HU

Támogatás mértéke:

500 Ft/hívás vagy sms



A kerítés két oldala



Kedves olvasóink, támogatóink!
Tavasz van. Olyan édesbús tavasz. A természet feléledt, a föld forog tovább. Hajnali öt órától folyamatosan hallhatjuk a legújabb híreket a verebektől. Akármilyen legyen az, sajnos nem beszélnek verebül. Eközben távolról halk hupogással jelzik a búbos bankák, ők is ébren vannak. Feketerigóék ráfűtyülnek Mr. Cicára, a fekete kandúrra, aki sértődötten ballag az orgonabokor mellett. Minden oka megvan a panaszra, ugyanis hajléktalanná vált szegény. Én személy szerint azt sem tudom, hol lakott, mielőtt doktorunk padlására költözött. Most már ott sem lakhat, kilakoltatták a gyöngybaglyok, valószínűleg kapott a parancs mellé néhány orrkoppintást, azt mind magával vihette. De nem sétálgat Mr. Cica egyedül, lelkes társai a márciusban szabadon engedett tőkés récéink. Nekik a szabadság az jelentette, hogy nem mennek sehová, totyognak álló nap fel-alá a madárparkban. Már megették szinte az összes ibolyát. Vagyis teljesen érthető, hogy az újhullámos szakácsok

és cukrászok miért használják fel az ételkölteményeikhez. Tényleg finom lehet. Megjöttek a gólyák is, lelkesen építik a fészkeiket, megy a kepelés, csigaszedés, ággyűjtögetés. Költik a tojásaikat, minden tojás egy újabb kis élet, ezernyi szívdobbanás. A csókák is rendezkednek, amikor épp nem tör ki valamilyen családi dráma közöttük. Általában óránként van hajcihő, zeng a falu tőlük. Csá- csá- csá. A rikácsolásba csak a seregélyek szólnak bele sípólva, szárnyukat rezegtetve az akácfáról. Ők bizonyára értik, miről szól az aktuális csókacsetepaté. Lassan csatlakoznak a fecskék is, néhányan már visszatértek, hiszen van hová. Kezdődik újra a kedves dallam: Így ficseri, úgy ficseri. Sába, idős sas királynőnk rám köszön, ahogy elmegyek mellette. Ep- ep- ep! Lehajol, mutatja csőrével kincset a fészkeben. Igazítgatja egy kicsit az ágakat a tojás körül. Negró hollónk messziről üdvözl: Szevasz, Negró! Az ölyvek büszkén szállnak körbe a nagyrópdében. Megkérdezik közben: Kió? A galambok búgnak, tollázkodnak, fontos,

a nád. A fákon rügyek, virágok. Egy kicsit minden rendben lévőnek tűnik. Azután meglátom a kerítésen túli világot. Néhányan sétálgatnak körbe, gyermekeikkel fogócskáznak a mezőn. Pár maréknyi ember álldogál, befelé nézegetnek a parkba. Olvasták a figyelmeztető táblát, tudják, be nem jöhetnek. De a kerítés nem magas, nem beton. Minden látható. Figyelik is, mi történik idebenn. Nézik az etetést, csodálják a gólyák röptét. Hallani a kiáltásukat: Odanézz! Mennyi gólya! Nézd, itt repül egy felettünk! Közelebb megyek, köszönünk. Érdeklődnek, kérdeznek, felelek. Vannak köztük családok. Néhányan csak barátok. Tartják a kis maréknyi csoportok egymás közt a távolságot. Hiszen egymásnak idegenek. Álldogálunk és beszélgetünk maszkban, a kerítés felett. Olyan ez, mint a börtönben, csak nem én vagyok bezárva, hanem mindenki más kizárva. Azt mondják lassan vége lesz. Örökké nem eshet. És akkor majd ők is bejöhetnek. Amikor így lesz, nem beszélgetünk majd a kerítés felett. Közben elnevetgélünk azon, hogy olyan ez, mintha mindenkinek a kerítés lenne a hibás. Pedig az a szegény kerítés tényleg semmiről sem tehet.

Azért azt előre jelezném kedves olvasóink, ha nyithatunk, a kerítés akkor is marad. A kapun viszont nem lóg majd az a rusnya lánc. Amint ezt is megérjük, jelezzük majd, hogy a belépés szabad! Addig is gyógyítunk, ápolunk, etetünk, fejlődünk, ha kell, fűvet is nyírunk. Mindent IS megteszünk, várunk, reménykedünk.

Németh Mónika



hogy szépek és csinosak legyenek. Az uhu pont olyan mérges, mint mindig, egy hatalmas tollgombóccá fújja fel magát. Ő már csak ilyen. Körbenézek. A nap ragyog, fényében csillog a kis tavacska víze. A fű nő, a pongyolapitypang virágzik, hajt

1%... ..
... hogy repülhessen!
Madárkórház Alapítvány Adószám: 18557899-1-09



Sasszabadítás



Elengedtük. Menni akart, nem is akartuk, nem is lehetett visszatartani. Húsvét vasárnap én engedtem el, itt a Madárparkban, az általunk megszokott helyen a kunhalomról. Sajnos a Covid zárlat miatt nem tudtuk ezt a felemelő élményt látogatóinkkal megosztani, csak a megtalálói voltak jelen a szabadon bocsátásánál. Kézből sást elengedni gyakorlatot igényel, nem bízhattuk rá a megtalálóra. Mert egerészölyv is visszafoghat a karmával, a gólya szerencsétlenkedhet, még a kismadár is lepottyanhat, akkor a sasnak meg kell adni a módját. Nem feldobjuk, hanem ölelésből felemelve, szárnyát kibontakoztatva, azt a madár föl-le mozgatással meglebegtetve hagyjuk, hogy a lábait tartó kézről elrugaskodjon, amikor ő akar. Amikor megfogjuk a röpdében, ellenáll, és szabadulna, ha látja a szabad teret, menne, szinte birkózni kell vele, de ha sokáig tart a ceremónia, a gyűrűzés, a területre való kiszállás, a TV riport sással a kézben, akkor sokszor nem tudja, hogy mi következik még, és percekig el sem akar szállni. Ezért a megfogás után azonnal gyors vizsgálat, gyűrűzés, és már kint is voltunk a dombon. De ez is elég volt ahhoz, hogy az Örült nevet kiharcoló, egyébként agresszív, és menni akaró sas az elengedés pillanatában megszeppent, és pár másodpercig nem akart elindulni. De amikor felmérte a helyzetet, és elrugaskodott, széllel szemben, ahogy szoktuk, mert így könnyebb felszállni, utána szélirányba fordult és gyors szárnycsapásokkal eltűnt a láthatáron Pente-zug irányába, felriadtak a nagyrópde tetején ácsorgó gólyák is, és hatan-heten díszkíséretet adtak neki a Hídi-vásártéren. Szép volt...

Hogy azért ne maradjanak ki belőle azok, akik végig követték a tevékenységünket, és szívesen itt lettek, részt vettek volna az elengedésben, a TV híradó

is itt volt, és a felvételt meg is osztottuk a portálunkon. A Madárparkban Húsvét vasárnap délelőtt 10-kor a feltámadási nagymise idején. Nekünk ez volt a Húsvét. Neki a szabadság.

Berettyóújfalu határában egy híd karfáján üldögélt, fejét lógatva. Ez még 2019. december 29-én volt. A megtaláló értesített minket, és helyszínre érkező munkatársunk segítségével befogták, és bekerült az akkor első éves tojó rétisas a hortobágyi Madárkórházba, nagyon rossz állapotban. Idegrendszeri tüneteket produkált, feje remegett, oldalirányban oda-vissza scannelt, külső inger hatására egy irányban a fejét nyakát tekerve, testével is utána forgott, mint a bűgő csiga. Éhes volt, és evett is magától, de a táplálékot csőrével nem azonnal találta el. Rögtön betettük a karanténba, mert idegrendszeri tünetek esetén a madárinfluenza kizárása az elsődleges. Ott volt másfél hónapig, mialatt háromszor leteszteltük, és PCR vizsgálattal negatívnak bizonyult. Közben az ürülékét összegyűjtve, azt fagyaszta tárolva toxikológiai vizsgálatra tettük félre, míg az MME mérgekutató kutya kommandója a helyszínen eredménytelenül keresett további beteget, hullát és csalétket. Felmerült az ólommérgezés is, mely rétisasokban borítékolható, ugyanis vizes élőhelyeken a vadászok által kilőtt ólomsörét ott van a vízivadokban, az iszapban és közvetve a halakban is, melyeket a sasok leginkább fogyasztanak, és a látászavar ezt az okot veti fel elsősorban, de az arra irányuló laborvizsgálat is negatív eredménnyel zárult. Közben a vizsgálatok hetekig tartó eredményét meg nem várva lekezeltek a sást a szóba jöhető mérgek ellenszerével. A szerves foszfát- és karbamát mérgezés ellen annak hatás-tani antidótumát, Atropint, a nehézfém mérgezés, mint pl. az ólom ellen azokat komplexbe vivő és kiürítő EDTA-készítményt, és kapott mellette adjuváns terápiát, azaz tüneti kezelést, B-vitaminokat, infúziót, nyugtatót, fájdalom csillapítót, és vagy ezért, vagy ettől függetlenül, vagy mindezek ellenére folyamatosan javult. Annyira, hogy két hónap után a korábban bárhol, bárki által elaltatásra

ítélt sas teljesen egészségesen, de kissé frusztráltan lábadozott a legnagyobb barakk röpdénkben. Ez a legelső elhelyezési körletünk, amely huszonkét éve tenyésztőparkként épült, ahonnan nem látnak ki a madarak, így nem zavarja őket a külvilág. Pár hét után betettük mellé Könyököst, egy könyökcicamból lábadozó másik fiatal tojó rétisas, hogy legyen társasága, aki nyugodt, kiegyensúlyozott viselkedésével csitította az akkor már Örült ragadványnevű sas minden ingerre körbepörköléssel reagáló érzékenységet. Amikor hónapok múlva ez is lecsengett, bekerültek mindketten a Kisröpdébe, ahol az ott lévő más sasokkal szemben Örült kifejezett agresszivitást mutatott. Semmi nem volt jó neki, ahogy volt: az idősebb, és nála jóval erősebb sasokat is támadva leugrasztotta a megszokott ülőhelyükről, elfoglalta legmagasabb pozíciót, és ha más sasok egymás mellé ültek, akkor szétválasztotta őket. Alig vártuk már, hogy elengedhessük. A tél nem volt jó, mert kevés a táplálék, és bár vannak fotólessel ellátott etetőhelyek a nemzeti park területén, de a élőhelyeket ismerő, terepmadarász sasértő szakértő barátaink szerint az etetőhelyen előforduló rivalizálások veszélyt jelenthetnek az egy éven át lábadozó, és magát túlértékelő fiatal sas számára. Márciusban ugyan ez a helyzet, azzal a különbséggel, hogy már nincs etetés, és a természetes táplálék is kevés, a revírekben a rivalizálás pedig erős. Húsvétra már jobbára hazamennek az északi sasok, kevesebb a konkurencia és több a táplálék. Ekkor kell elengedni. Így is tettünk. Meggyűrűztettük, hogy tudjuk nyomon követni, és elengedtük. Elszállt, mint a szél.

Dr. Déri János





Csapdáznak és lönek még mindig és már megint



Korábban már írtunk arról, hogy a szándékos és illegális mérgezések megelőzésének alternatív lehetősége a vadgazdálkodásban és természetvédelemben nem kívánatos, túlszaporodott „szárnyas és szörmés kártevők” visszaszorítására az élve fogó csapdázás. Magyarul róka, sakál, nyest, dolmányos varjú, szarka és szajkó, kóbor kutya és kóbor macska vadászterületen, vadászidényben, hivatásos vadász, természetvédelmi őr, vagy vadászjeggyel rendelkező sportvadász által a vadfaj szerint meghatározott lőfegyver mellett csapdával is elejthető. Ez lehet szelektíven működő ölőcsapda, vagy szintén szelektíven működtethető élve fogó csapda.

A hattyúnyak engedélyezett ölőcsapda, mely a jó szimattal rendelkező kutyafélékre lenne szelektív, ha jól van elhelyezve. Ez azt jelenti, hogy a kioldó szerkezethez rögzített csali a csapdával együtt legalább 10 cm mélyen a föld alatt beásva kell legyen, melyet a célállat kiszimatol, kikapar, és a csalit szájával felemelve süti el a csapdát, mely nyakát-mellkasát összeszorítva gyorsan megöli. Ha a róka kikaparja, de gyanút fog valamiért és otthagyja, erre az esetre is gondolnia kell a csapdát kihelyező szakembernek, és meg kell pörkölni a húst, hogy a ragadozó madarak ne tudják azonosítani és magukat csapdába ejteni. A kábeles visszatartó élve fogó csapdával, mely a ragadozó lábát egy kábelrel fogja meg kíméletesen, ugyanígy kell eljárni. A csapdát sodronnyal, vagy láncsal kikötni tilos, mert ha véletlenül mégis embert fog valahogy, akkor az egyedül nem tudja magát kiszaba-

dítani, és hidegben kihűlhet, megfagyhat, sokkhatástól is meghalhat. A csapdát naponta ellenőrizni kell, hogy az ott vergődő állat, vagy ember szenvedését, esetleges sérülését megelőzzék. Ezt mind leírják, és kérésre meg is tanítják a csapdát forgalmazók, szerepel a szakkönyvekben is, és ha a vadászat-ra jogosult betartatja, meg is követeli a csapdát kihelyező és ellenőrző munkatársától, akkor nem kellene balesetnek lenni, melyre ilyenkor hivatkoznak. Pedig minden héten van egy láb levágott egerészölyv, szárnyroncsolt rétihéja, vagy egy nem engedélyezett lábfogó csapóvasban szenvedő nyest. Emberről is hallottunk, de túlélte. Az ilyeneket nem lehet véletlen balesetnek nyilvánítani és megmagyarázni! Ha ennyire baleset veszélyesek ezek az eszközök, akkor nem kell használni, vagy vizsgálhoz kötni, és rendszeresen ellenőrizni az alkalmazásukat.

A meghatározott lőfegyver róka, sakál, kutya esetében golyós, és sörétes, esetleg szintén engedélyezett vadászíj, a többi esetében sörétes vadászfegyver. Tehát nem légfegyver, airsoft, csúzli, vagy más, melyekkel sajnos naponta találkozunk pácienseink körében. Ezek a nem megfelelő fegyverrel elejtett, vagy megsebesített állatok orvvadászat, állatkínzás, és védett állatfaj esetében természetkárosítás áldozatai, mely büntető eljárást von maga után. Mi megtesszük a feljelentést, de ha nem mi, akkor hivatalból teszi meg a működésünket engedélyező és ellenőrző zöldhatóság, mely online kapcsolatban azonnal tájékozik a bekerült mentett madár állapotáról. A rendőrség nyomoz, de ez sokszor eredménytelen. Ezért is, de ettől függetlenül a vonatkozó előírás szerint minden beérkezett madár átvételekor jegyzőkönyvet veszünk fel a bejelentővel, a megtalálás pontos helyéről, idejéről, körülményeiről, tanúk adatairól, a nyomozás és a

bizonyítás érdekében. Kérjük, akinek ilyenről tudomása van, vagy gyanúja merül fel, ne hallgassa el. Ha nem akar konfliktusba keveredni az elkövetővel, értesítsen privátban, telefonon, mi a bejelentő adatainak kiadása nélkül intézkedünk. Mert elégünk van a naponta beérkező korábban légfegyver lövedékkel, mostanában söréttel telelőtt madarak éjszakába nyúló, hosszú, nehéz és nagyon kevés reménnyel kecsegtető műtéteiből, ahol az életet is nehéz megmenteni, nemhogy a rommá lőtt, vagy csapdával levágott, porrá tört csontú, szétroncsolt végtagot.

De megpróbáljuk, mert ha 1% esélyt is látunk a szabadon engedés lehetőségére, akkor mentjük a szárnyat-lábat, ha nem akkor az életet, és a sok nyomoréknak igyekszünk elfogadható életminőséget biztosítani hátralévő életében. Amelyek jobban néznek ki, állatkerteknek adjuk, amelyek senkinek sem kellenek, itt maradnak a Madárparkban. Vannak köztük, akik párba állnak és szaporodnak, és itt kikelt utódaik kerülnek vissza a természetbe gondos felkészítés, elvadítás után.

Sokan vannak a nálunk ápolott tartósan sérültek, több, mint 200 olyan madarat (jelenleg 63 gólyát, 61 egerészölyvet, 53 vörös vércsét, 15 kuvikot, 11 erdei fülesbaglyot és sok más) tartunk évekig, évtizedekig, egyedülként az országban, melyeket máshol mind elaltatnának. Ez pénzbe kerül, a kórház rezsijének, munkabérének, költségeinek a fele erre megy el. A másik fele a frissen érkezett betegek gyógyítására. Semmiféle állami, vagy önkormányzati támogatást nem kapunk, csak a belépőjegyek és az emberek jóindulata tartja fenn az ország első és legnagyobb ilyen intézményét. Eddig a Covid miatt nem volt semmilyen bevételünk, és látogatottság híján csak azok tudnak rólunk, akik korábban is ismertek, vagy most ezen sorokat olvassák. Ezért kérjük az Önök 1%-át, támogatását, és ha a lehetőségek engedik, látogassák meg betegeinket, hogy saját szemükkel győződjenek meg arról, hogy jó helyre került a felajánlásuk!

*Tisztelettel és köszönettel:
Dr. Déri János*



Mentsük meg a fecskéinket!



A világon jó néhány fecskefaj él, a szakirodalom szerint 74 fecskecsalád – Hirundinidae és 80 sarlós fecskecsalád – Apodidae él. A fecskékre jellemző, hogy

az élelmüket, a repülő rovarokat a levegőben szerzik meg. Ismerkedjünk meg Európában előforduló fecskefajokkal, melyek ezen a kontinensen költenek. Nálunk legismertebbek a füstifecske, molnárfecske, sarlósfecske, partifecske, vörhenyes fecske. kevésbé ismertek: szirti fecske, havasi sarlósfecske, halvány sarlósfecske, Kaffer sarlósfecske, kis sarlósfecske.

A magyar népnek mindig is kedvenc madarai voltak a fecskék és azok ma is. Régebben faluhelyen elképzelhetetlen volt olyan udvar, ahol ne lett volna fecske, e kedves madár. A falusi ember megbecsülte és szerette az egész nap repdeső, cikázó és csivitelő madarakat. Jól tudta, hogy temérdek legyet, szúnyogot pusztítanak el, főleg, amikor a kicsinyjeiket nevelik. Egyes szakirodalom szerint: például a füstifecske pár a fióka nevelésekor 1200-at is fordul egy nap. Egy szezonban (ami 180 nap) egy millió legyet, szúnyogot, apró lepkét fogyaszt el egy fecskecsalád, ami 5555,5 db naponta. A végzett megfigyeléseim is alátámasztják ezeket az adatokat. A fiókák etetésekor közel ezerszer fordult az élelemmel a fecskepár. Valóban megbecsülendő madár, hiszen a segítői az embernek. A múltban, amikor virágzott az állattartás, szükség volt a légy pusztítására, mert az állatok környékén milliószámra „termelődött”. Ugyancsak szükség volt szúnyog pusztítására is. Ezért aztán a falusi ember helyet adott ezeknek a nagyszerű madaraknak, hogy tudjanak fészket építeni. Építhették a fészküket: a ház eresze alá, a disznóól eresze alá és annak padlására, valamint az ólba is. Ugyanígy a tyúkól és az istálló eresze alá és a padlásukba, de a színbe és a csűrbe is. Sok esetben az épületbe jutást az ablakon vagy az ajtó egy részén át, de volt, hogy a falban hagytak nyílást. A fecskék örömmel rakták tucát számra a fészküket, kihasználva lehetőségeket. A tények mind azt bizonyítják, hogy a magyar ember barátságban állt a fecskékkel és nem véletlen, hogy sok vers, dal született ezekről a madarokról. A falusi ember arra tanította a gyermekeit, - többek között az én édesanyám is engem – hogy: „a fecskét nem szabad bántani. mert azaz Isten madara!” „aki a fecskét bántja, végtelen bűnt követ el.”

AZ EMBER ÉS A FECSKE BARÁTASÁGA

- A mondák a fecskékről:
 - „Kicsit a kicsinek, nagyot a többinek, vágd pofon, hogy szeme vicsora-gyííííí!”
 - A lustálkodó gyermeket költögető hangja így szól (Erdélyben):
„Icsiri-ficsiri ficsirike!
Nyisd ki szemed Rest Bilike!”

- A példabeszéd-szólás a fecskékről:
 - Csacsog, mint a fecske.
 - Egy fecske tavaszt nem szerez
 - Egy fecske nem csinál nyarat
 - Elmegy a fecske, marad a tűzok
 - Hírmondó fecske tavaszt énekel
 - Nem jó verébnek fecskével porlekedni
 - Nem sirat egy fecskét egy nyár
 - Nyári szállásért meg nem teled veled a fecske
 - Fecske elrepül, a veréb itt marad
- Az időjárást jelző fecskék:
 - Ha magasan repülve vadászik, jó idő várható (füstifecske)
 - Ha földhöz közel repül, eső lesz (füstifecske)
 - Ha az emberhez közel repül, eső lesz
 - Ha fecskék Mihály napján még itt vannak, hosszú ősz lesz
- A családi nevek fecskékről:
 - Fecske családi név nem ritka, Jászapáti, Besenyszög településen jó néhány akad
- A növény nevek fecskékről:
 - Vérehulló fecskefű
 - Fecsketárnics
- A határnevek fecskékről:
 - Fecske-part (olyan partfal, ahol partifecskék fészkelnek) Szelevény határában
 - Fecske-tornya (fontos tájékozódási pont volt) Cserkeszőlő határában
- Az év madara a fecske:
 - 2010 évben az év madara volt
- Hangjukról:
 - Hangutánzó szavaink: csivitel, ficserékel, ficsereg, fecseg.



A FECSKÉK FOGYATKOZÁSÁNAK HÁTTEREI

- A globális éghajlat és az időjárás átalakulásai:
Az egyik jelentős tényező az egész földünkön a szélsőségesebb globális időjárás változás. Európa nagy részén mérsékelt égöv uralkodott, aminek jellemzője a négy évszak. Ez azt jelentette, hogy a hideg télből a tavasz átvezetett a meleg nyárba, majd az ősz átvitt a hideg télbe. Mindez fokozatosan történt. Ma már a hideg télből pár nap vagy hét alatt megérkezik a meleg nyár, és ugyanígy érkezik meg a



Mentsük meg a fecskéinket!

hideg tél is. Közrejátszik a szárazság, olykor a túlságosan csapadékos idő, így nincs egyensúly. Közép-Európában az élővilág a kiegyensúlyozott mérsékelt égövi viszonyokhoz alakult ki, ami mára felborult. A jelenlegi éghajlathoz az élővilágnak is hozzá kell igazodni. Az átalakuláshoz azonban évszázadokra lesz szükség. Ebben az éghajlatváltozásban az embernek is van szerepe, mint:

- az erdők irtása, elvtelen fakitermelés,
- a zöldövezetek csökkentése (beépítése, stb...)
- az ózonréteg kilyukadása, vékonyodása, ezáltal nő a napsugárzás káros hatása.

Mindezek kihatással vannak a fecskékre, de az egész élővilágra.

- A klímaváltozás hatásai:

- az extrém száraz idő miatt nincs sár a fészkepítéshoz,
- a hideg időváltozások, főleg a költési időben,
- a hideg, csapadékos időszak gyakoriságának és időtartamának változása; ugyanis ilyenkor nem repülnek a rovarok, nincs táplálék. Huzamosabb ilyen időben (1-2 nap) éhen pusztulnak a kicsinyek.



AZ EMBER SZEREPE A FECSKÉK CSÖKKENÉSÉBEN

- Az élőhelyük átalakulása, csökkenése:

- megfogyatkozott és megszűnt az állattartás: sertés, szarvasmarha, ló, kecske, juh, baromfi és egyéb.
- a lecsökkent vagy megszűnt állattartás épületei, az istállók, ólak, fészerek, színek és egyebek hiánya csökkentik a fecskék életterét!
- a megszűnőben lévő trágyarakások, amelyek temérdek legyet és egyéb rovarot termeltek (a légy, a bögöly és más repülő rovarok fő táplálékai a fecskéknak).
- az épületek ereszeinek átalakítása, beburkolása ami ezáltal már fészkelésre alkalmatlan. Főleg a műanyag sima felülete, nem ragad oda a sár, a fészkek anyaga.
- a padlások megszűnése, lezárása a madarak előtt
- a megszűnőben lévő tanyavilág (számtalan tanya tönkrement, eltűnt)
- a mezőgazdaság nagyfokú kemizálása, amely temérdek rovarot pusztít el és ami már felborította az ökológiai egyensúlyt is.
- a partifecskék esetében a partfalak lerombolása, bányászat a költés időszakában és a partfalak növényvel

való benövése.

- Az elvtelen vadászat

a mai napig is egyes európai országban vadásznak a fecskékre, ugyanígy Afrikában is.

- A vonulási gyülekezőhelyek felszámolása:

- a nagy terjedelmű nádasok, azaz vizes élőhelyek felszámolása. Ugyanis a vonulás időszakában már van amikor lehűl a levegő, főleg éjszaka. Ezek az okos madarak felfedezték, hogy a napközben felmelegedett víz éjjel leadja a hőt és így a nádasokban kényelmesebb a hőmérséklet, illetve elviselhetőbb. Ezért húzódnak a fecskék éjszakára a nádasokba az elköltözésük előtt. Napközben itt még jó az idő és táplálékot is tudnak szerezni.

- A települési - és vizes területek szúnyogirtása:

- a méreggel való szúnyogirtás veszélyes, hiszen a szúnyogokon kívül temérdek más rovar is elpusztul. Ez egyéb madarak elhullásához is vezet, de más élőlények is megsínylik.

• a megoldás a biológiai szúnyogirtás és a szúnyogot pusztító élőlények elszaporodása, mint a fecskék és más madarak, békák, stb...

- A gépjárműforgalom:

- főleg a gyorsajtásnak esnek áldozatul fecskéink és más madarak is.

- A közvetlen emberi zavarás:

- a fészkek leverése az eresz alól, párkányokról és egyéb helyekről,
- a madarak elriasztása, zavarása például lengő szalagokkal,
- a partifecskék esetében a partfalak bányászata, rombolása, gázosodása.

- A fecskék állományának csökkenése:

A már említett problémák vezettek e csodálatos madarak létszámának csökkenéséhez, de más élőlények csökkenéséhez is. Megdöbbentő adatokat közölnek a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) tájékoztató leírásai a fecske állomány drasztikus csökkenéséről:

• MME „Madárvédelmi Hírlevél” 2012/2 Közleménye:

Molnárfecske: 65 %-kal csökkent a létszámuk

Füstifecske: 44 %-kal csökkent a létszámuk

Partifecske: 30 %-kal csökkent a létszámuk

• MME „Madárvédelmi Hírlevél” 2014. 07. 22.

Megdöbbentő adat, hogy a fecskék létszáma 50%-kal csökkent az ezredforduló óta.

• MME Közlemény 2014/2. (prospektus)

Fecskék maximális hazai becsült állománya:

faj neve	2000 évben	2013 évben
molnárfecske:	200.000 pár	100.000 pár
füstifecske:	320.000 pár	160.000 pár
partifecske:	220.000 pár	110.000 pár

Szomorú adatok ezek, ha ez így megy tovább és nem védjük meg ezeket a madarakat, 25 év múlva ehét, hogy már csak képeslapon lesznek láthatóak.



Mentsük meg a fecskéinket!

MIT TEHETÜNK FECSKÉINK MEGMENTÉSÉÉRT?

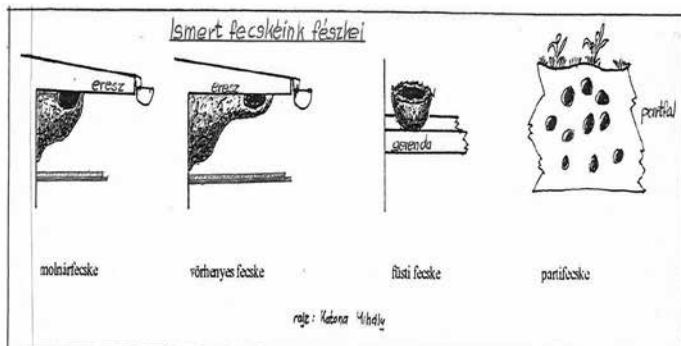
- Az élőhelyeket meg kell őriznünk és vissza kell állítani:
 - az állattartást fokozni kell, minél több állatot kellene tartani, ezzel szaporodnának az állattartó épületek, több lenne a fészkelési lehetőség, nőne az életképesség.
 - a trágyatermelés fokozása, ami nemcsak a fecskék ételméretének, hanem a földnek természetes táperezét is pótolná, javulna az ételmünk minősége.
 - az ereszeljüket szabaddá kell tenni, hogy újra fészkelhessenek alá a madarak, főleg a fecskék.
 - a padlásokat meg kell nyitni, kis átjárható szellőzővel, ablakkal.

- a mezőgazdaság csak természetbarát vegyszert használjon, előtérbe kell helyezni a kapálást, nem vegyszerrel irtani a gyomot.
- A vonulási gyülekezőhelyeket meg kell hagyni és nagyobbítani kell:
 - több és nagyobb vizes élőhelyet, (benne a nádasokkal) biztosítani kell a vonulás időszakában, ez a pihenést is elősegíti és a táplálkozást is.
- A települési és vizes területek szűnyogirtását átszervezni:
 - az irtás csak biológiai legyen és ez is indokolt esetben.

MIVEL IS TUDUNK MI EMBEREK SEGÍTENI?

- Ne verjük le a fecskéfészkeket, tegyük a fészek alá „fecskepelenkát”, azaz egy lemezt és ez felfogja az ürüléket és így nem piszkolnak ezek a madarak. Lásd: ismeretebb fecskéink fészkei grafikán.
- Sárgyűjtő helyeket létesítsünk: ássunk fel egy kis földrészt és öntözzük meg; egy edénybe csináljunk sarat és tegyük mellé szárított, kaszált fűvet, hogy tudjanak fészket építeni!
- Fecske műfészkeket rakjunk ki, akár telepesen kihelyezve, hogy ismét benépesüljön a házunk tája.

Katona Mihály



Kuvikok szabadon

Előző számunkban beszámoltunk róla, hogy idén tavasszal kiemelkedően sok baglyot ütnek el, főleg erdei fülesbaglyot, de más fajokat is. Sajnos sok el is pusztul belőlük, vagy az ütközéskor, vagy az azt követő néhány órában. Az, hogy mi lehet ennek sok gázolásnak az oka, azt a szakemberek vizsgálják, mert egyik percről a másikra nem változhat meg annyira drasztikusan a vezetési szokás hazánkban, hogy csak a figyelmetlenség legyen az oka. Nyilván az egyik fő ok, amit előző cikkünkben is írtunk, a nem megfelelő sebesség megválasztása, vagy az az óvatlanságra okot adó feltételezés, hogy a madár úgymint elrepül majd másik irányba. A napokban nyolc kuvikot tudtunk szabadon engedni, ezek között volt elűtött is, de kéménybe szorult vagy legyengült, egyéb sérülés-

sel bekerült madár is. A felgyógyulásuk után még egy utolsó ellenőrzésen estek keresztül a kis baglyok, ahol megnéztük, tudnak-e maguktól táplálékot szerezni. Ezzel azért van szükség, mert annak ellenére, hogy egy madár már jól repül, még lehetnek nem látható, érzékelhető problémái. Egy agyrázkódás után, sérülhet a látása, hallása a madárnak, amit jelenleg semmilyen eszközzel nem tudunk 100 %-os biztonsággal ellenőrizni, ha viszont biztosan, hatékonyan tud zsákmányolni, akkor alkalmas a vad életre. A kuvik az egyik legkisebb bagolyfajunk, így az elengedésénél mi is kicsi segítőt kérünk fel a szabadon engedésre. Dolgozóink gyermekeit, vagy épp dr. Déri János unokáját, mint a fotón is látható.

Konyhás István



... hogy repülhessen

1%



20EGYSZA RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ 1+1 SZÁZALÉKÁRÓL

Az adózó azonosító jele

A név és címadatokat csak abban az esetben töltsd ki, ha hozzá kíván járulni az adatok átadásához.
Hozzájárulok, hogy nevemet és postai, illetve elektronikus levelezési címemet az általam megjelölt civil kedvezményezett körbe tartozó szervezettel közöljem. ☐
A hozzájárulás nem feltétele az érvényes rendelkezésnek.

Az adózó neve

Az adózó postai levelezési címe ☐ külföldi cím ország város/község
közterület neve közterület jellege hrsz. ép. lépcsőház em. ajtó

Az adózó elektronikus levelezési címe

Amennyiben valamelyik kedvezményezett számára nem kíván rendelkezni, az arra vonatkozó nyilatkozatot ne töltsd ki. Kérjük, hogy a nyilatkozatokat ne válassza szét abban az esetben sem, ha valamely nyilatkozatot nem töltötte ki.

A civil kedvezményezett adószáma

A civil kedvezményezett adószámát akkor töltsd ki, ha 2021. január 1-jétől a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) közzétett regisztrációs listában szereplő valamely egyesület, alapítvány, közalapítvány, az előbbi kategóriákba nem tartozó könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális, illetve alkotó-, vagy előadó-művészeti tevékenységet folytató szervezet, vagy külön nevesített intézmény, alap közül kiválasztott kedvezményezett javára kíván rendelkezni.

A kedvezményezett technikai száma, neve

Ezt a nyilatkozatot akkor töltsd ki, ha valamely **technikai számmal rendelkező kedvezményezett** javára (vallási közösség, kiemelt költségvetési előirányzat) kíván rendelkezni.

Az alábbi nyilatkozatot **kizárólag** abban az esetben tegye meg, ha a 2020. rendelkező évi **technikai számos vallási közösségre szóló rendelkező nyilatkozatát** vissza akarja vonni és ez évben nem kíván technikai számos vallási közösségre nyilatkozni!

A 2020. rendelkező évi technikai számos vallási közösségre szóló rendelkező nyilatkozatomat **visszavonom.** ☐

Adója 1%-nak felajánlásához a rendelkező nyilatkozaton fel kell tüntetni **nevét, saját adóazonosító jelét és a kedvezményezett adószámát.**

Az 1%-os felajánlás csak **akkor érvényes, ha önnek nincs adótartozása** (személyi jövedelemadó adónemen) és az adóját is pontosan befizeti május 20-ig!

Ha május 20-án személyi jövedelemadó adónemen tartozása mutatkozik, rendelkezését nem fogják teljesíteni.

A **magánszemélyek** adóbevallása benyújtásának határideje **május 20.** Az 1+1%-ról való rendelkezést eddig az időpontig pótlólag is meg lehet tenni az EVA és KATA adózóknak. A rendelkezés benyújtható elektronikusan is, a bevallással együtt, és külön is.



Adója 1%-val csak egy civil szervezetet támogathat! A nyilatkozatot tegye egy szabvány méretű postai borítékba! A borítékon is tüntesse fel pontosan az Ön NEVÉT, LAKCÍMÉT, ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT! A lezárt borítékot a lezárásnál írja alá, s juttassa el a NAV-nak! Kérjük, jelölje be azt a lehetőséget, hogy elérhetőségeit részünkre megküldjék!

Amennyiben lehetősége van, kérjük, támogassa alapítványunkat! Köszönjük!
Bankszámlaszámunk: 59900029-10001868 • Adószámunk: 18557899-1-09



Olvasói leveleket, érdekességeket a következő címekre várunk: madarkorhaz@gmail.com • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.

Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk! Megjelenik 23 000 példányban.

Hírdetéseledadás, sérült madár bejelentése: madarkorhaz@gmail.com • Tel.: +36 (30) 9435-494; +36 (30) 535-6484

Szerkesztők: Dr. Déri János, Konyhás István, Veres Hajnalka • Tördelés: TerepSzemle Stúdió (Veres Hajnalka) • ISSN 1788-456X

Megtalálható országszerte állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, kisállatkereskedésekben, állati áruházakban, megyei könyvtárakban, AUCHAN és TESCO áruházakban.

